

Suhtlemine ja tagasiside haridusorganisatsioonis (4 EAP) Piret Einpaul, Karmen Trasberg, Kristi Kõiv, Kristi Pikk

1. a. kevadsemester

Sisu lühikirjeldus

Kursuse eesmärk on anda baasteadmised suhtlemisest pedagoogilises kontekstis.

Kursus võimaldab omandada baasteadmised suhtlemisel olulistest põhimõtetest ja suhtlemisostkustest, tagasiside andmisest, grupiprotsessidest ja kultuurierinevustega arvestamisest õpetaja töös.

Õpiväljundid ja -tulemused

Aine läbinud üliõpilane:

- 1) tunneb suhtlemisega seonduvaid olulisi põhimõtteid ning tõhusaid suhtlemisostkusi õpetaja töös
- 2) kirjeldab, kuidas kavandada ja anda tagasisidet
- 3) tunneb grupiprotsesside seaduspärasusi ja kirjeldab grupi arengu faase
- 4) kirjeldab tõhusaid suhtlemisviise hooliva ja turvalise õpikeskkonna saavutamisel
- 5) tunneb õppija arengut toetava arenguestluse läbiviimise põhimõtteid
- 6) selgitab kultuuri mõju suhtlemisele ja kultuurierinevustega arvestamise võimalusi klassiruumis

Õppeülesanded (mida üliõpilased läbi ainekursuse teevad?)

Üliõpilased

- loevad iseseisvalt õppematerjale ja teevad enesehindamiseks mõeldud ülesandeid;
- koostavad kodutööd oma teadmiste, oskuste ja hoiakute arendamiseks:
 - harjutavad ja analüüsivad kuulamisostkusi selleks loodud virtuaalsete vestlussimulatsioonide abil (kaks eri raskusastmega dialoogi õpilasega, mille käigus üliõpilane on õpetaja rollis) ning esitavad õpitut kokkuvõtte.
 - koostavad veebipõhise arenguestluse küsimustiku sõltuvalt oma erialast (lasteaias, põhikoolis, gümnaasiumi või kutsekooli õppijale)
 - koostavad kirjaliku juhtumianalüüsi: kultuuri mõju suhtlemisele ja käitumisele
 - koostavad kodutöö, milles eristavad tõhusaid ja mittetõhusaid suhtlemisviise
 - analüüsivad grupiprotsesse kooli/klassi kontekstis

Õppemeetodid

Rühma ühtsust ja positiivseid suhteid toetavad õppemeetodid: suhtluspõhine avaloeng koos teemakohaste häälestavate ülesannetega; seminaride soojendusülesanded

Iseseisvat õppimist toetavad õppemeetodid: õppematerjalide lugemine ning nende põhjal ülesannete lahendamine ja küsimustele vastamine; test enesehindamiseks; kontakti loomise ja kuulamisostkuste arendamiseks loodud vestlussimulatsioonid, mis võimaldavad koolielu olukordi turvaliselt läbi mängida virtuaalses keskkonnas ning saada oma valikutele personaalne ja parimatel praktikatel põhinev tagasiside

Refleksiooni toetavad õppemeetodid: aine alateemade kodutööd, mis suunavad seoseid looma, õpitut mõtestama ja uusi teadmisi-ostkusi elulistes olukordades kasutama ning seminarides (kodutööde alusel) toimuvad arutelud rühma kaastöötajate ja õppejõududega.

Põhimõte: „See, mida Sa sellelt kursusest enda jaoks saad, oleneb suuresti Sinust endast – kasuks tuleb valmisolek avastada; valmisolek tunnistada, et me kõik saame õppida olema paremad suhtlejad, ning valmisolek harjutada, harjutada ja veel harjutada ning kogemustest õppida“

Aine korraldus

Aines osaleb korraga u 450 üliõpilast - kokku 15 rühma, päevaõppes 4 ja sessioonõppes 11; ühe rühma suurus u 30. Aine toimub valdavalt auditoorselt ning osaliselt (teemad 3 ja 4) e-õppena.

Avaloengud toimuvad kontaktõppes suuremates rühmades, seminaride rühmad on erialapõhised.

Moodle'i kursusi on kaks – eraldi päevaõppe ja sessioonõppe üliõpilastele. Moodle'i kursuste ülesehitus on teemapõhine.

Hinnatavad tööd ja hindamise põhimõtted

Hindamine on **eristav**. Hinne kujuneb kodutöödest ja eksamil kogutud punktidest (vt skeem).

Eksam on kirjalik ja toimub Moodle'is, ajapiiranguks 1 tund. Kodutööde esitamise tähtajad määravad õppejõud vastavalt iga teema korraldusele - nt. teemades, mille seminarid tuginevad kodutöödel, on tähtajad üldjuhul vähemalt 3 päeva enne seminari, et oleks võimalik seminaris arvestada konkreetse grupi töödest saadud tähelepanekuid.

Tähtaja ületamisel vähendatakse kodutöö eest saadud punkte.

Hinnatavad tööd teemade kaupa:

- Teema SUHTLEMISOSTKUSED JA -TEHNIKAD: üliõpilane koostab kokkuvõtte vestlussimulatsioonide läbimängimisel saadud tähelepanekute ja õpikohtade põhjal (alateemad: kontakti loomine, toetav kuulamine, aktiivne kuulamine, suhtlemistõketest hoidumine)
- Teema ARENGUESTLUS ÕPILASEGA: üliõpilane koostab veebivormis arenguestluse küsimustiku (erialati kohandatud) koos selle eesmärgi ja küsimuste valiku põhjendusega.
- Teema KULTUURI MÕJU SUHTLEMISELE: lähtudes Hofstede kultuuridimensioonidest koostatakse õpetaja tegevuskava, toetudes juhtumile. Juhtumeid on 5 (erialati valitavad).
- Teema SUHTLEMINE PROBLEEMSELT KÄITUVATE ÕPILASTEGA: üliõpilane koostab kodutöö, milles eristab tõhusaid ja mittetõhusaid suhtlemisviise
- Teema GRUPIPROTSESSID: üliõpilased analüüsivad (rühmatööna) grupiprotsesse kooli/klassi kontekstis, tuginedes etteantud materjalidele

Aines korraga osalevate üliõpilaste arvu ja aine korraldust (ühe teema tähtajad ja kontaktseminarid kõigil rühmadel lähestikku) arvestades ei ole kodutööde täiendamine võimalik.

Õppimise ja kodutööde koostamise toetamiseks on õppematerjalides teemakohased näited ja harjutusülesanded ning vestlussimulatsioonides iga võimaliku valiku kohta põhjalik tagasiside.

Aine tagasiside ja arendus

Tagasiside

Nii päeva- kui ka sessioonõppe üliõpilaste tagasiside ainele on positiivne, ületades valdkonna keskmisi hinnanguid.

Õppimist toetavate tegurite seas rõhutavad õppijad näiteks

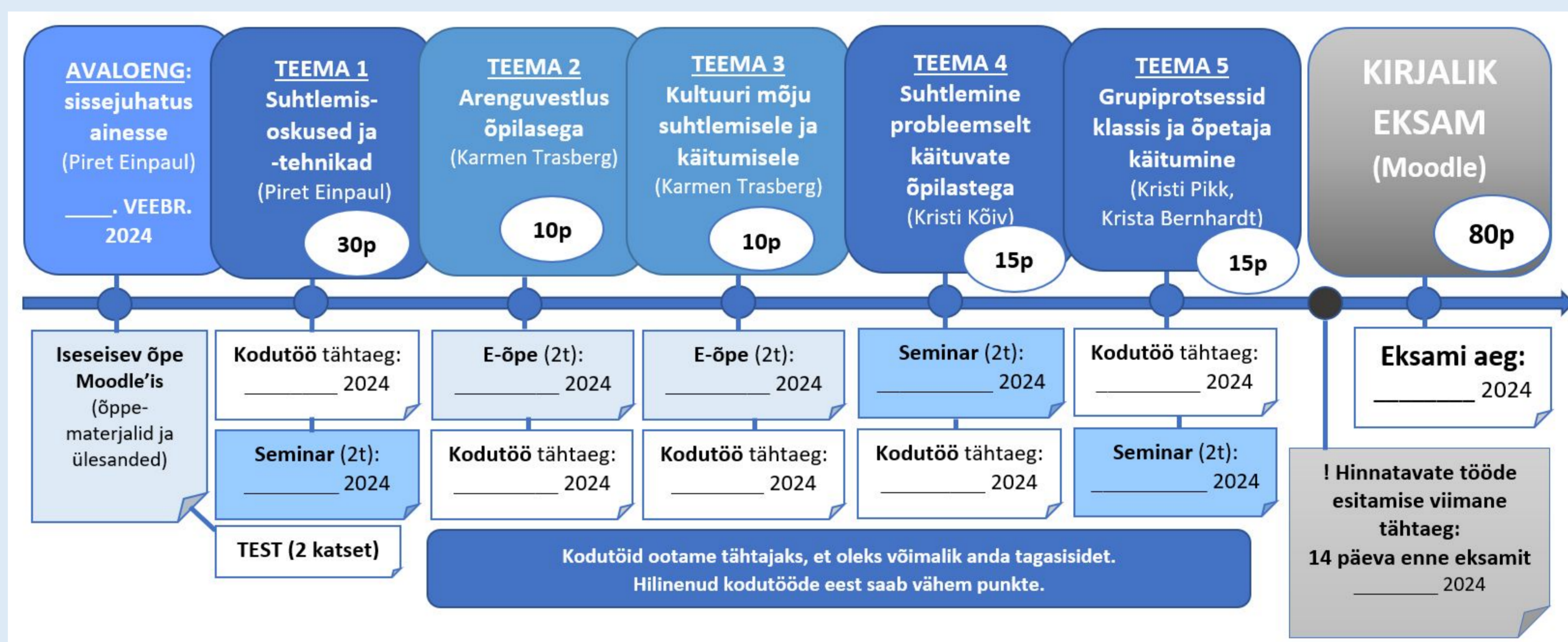
- hästi koostatud õppematerjale, harjutustest ja tagasisidet;
- huvitavaid seminare ja mitmekesiseid meetodeid;
- toetavaid, innustavaid ja professionaalseid õppejõude;
- praktilisi, elulisi ja õpetaja tööks vajalikke kodutöid

Arendused 2022/23-2023/24

(HI arengufondi toetus)

Uuendatud on aine õpiväljundid, alateemad ja õppemeetodid; mitmes teemas loodud täiesti uued õppematerjalid koos enesehindamisülesannetega, täiendatud/muudetud kodutööde sisu; PPP ülesanne ja juhend; loodud uut tüüpi eksamiküsimused; Digilahendusena on loodud virtuaalsed vestlussimulatsioonid kuulamisostkuste arendamiseks - protsess sisaldas nt originaalsenaariumide sisu väljatöötamist ning sisulist valideerimist, õppevahendi tehnilist valideerimist ja tööd häälnäitlejatega).

Aine ülesehituse skeem

Väljund ainesse Pidev pedagoogiline praktika (PPP):

PPP aine 2. OSA, TEEMA Õpetaja-õpilase positiivne suhe ja sellest tulenev VAATLUS- JA HARJUTUSPÄEVA ÜLESANNE koos teoreetiliste aluste selgituse ja juhendiga

Väljund teistesse ainetesse:

Oskuslik ja läbimõeldud suhtlemine ning selleks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud on õpetaja töö tulemuslikkuse alus, mis mõjutab ka õpetaja heaolu ja kutsekindlust, seetõttu toetavad aines omandatud pädevused kogu õppekava läbimist.

Aines käsitletavat teooriad

- Thomas Gordoni lähenemine tõhusale suhtlemisele ja suhtlemisostkustele (suhtlemistõkked, kuulamine; mina-sõnumid, kehtestamine)
- (Eric Berne transaktsionaalne analüüs)
- Geert Hofstede kultuuridimensioonid
- Martin Seligman: heaolu mudel PERMA

Aine tugineb peamiselt järgmiste psühholoogiaharude alusteadmistele: suhtlemispsühholoogia, sotsiaalpsühholoogia ja positiivne psühholoogia

Aines tutvustatavad teadlased

Selle aine eesmärgist ja õpiväljunditest tulenevalt on rõhk peamiselt suhtlemisel oluliste pädevuste arengu toetamisel, vähem teadlaste ja teadustööde tutvustamisel. Rahvusvaheliselt tunnustatud suurkujudest tutvustame nende tööde kaudu: Thomas Gordon, Geert Hofstede, Martin Seligman

Kohustuslik kirjandus

Õppeaine väljundeid ja sihtgruppi arvestades koostatud õppematerjalid on Moodles.

Teema 1 uued materjalid on loodud Moodle'i vahendit "raamat" kasutades (tervikuna alates pealkirjast ja allikatest kuni ülesanneteni allalaaditav ja prinditav)

Bolton, R. (2006 või 2007). *Igapäevaostkused. Kuidas ennast kehtestada, teisi kuulata ja konflikte lahendada*. Väike Vanker. Ptk. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15.

Soovitav kirjandus

Gordon, T. ja Burch, N. (2019 või 2006). *Õpetajate kool. Kuidas tunda ennast õpetajana paremini*. Väike Vanker.
Hofstede, G.J.; Hofstede, G. Pedersen, P. (2004). *Kultuuri uurides*. Tallinn: Väike Vanker
Türk, K. (2006). *Arenguestlused koolis*. Tartu: Atlex
Tiko, A. ja Allmann, S. (2006). *Arenguestlused lasteaias*. Tallinn: Ilo

